

Dr. Szőke József csendőr százados

Kecskeméten született 1908. július 24-én. Anyja neve Somodi Zsuzsanna volt.

Szegeden végezte a katonai akadémiát és jogot és 1931-ben bevonult a 9. gyalogezredhez. Részt vett a felvidéki, erdélyi és délvidéki bevonulásokban. 1941-ben kérte a csendőrségbe való felvételét.

A csendőrtiszti tanfolyam elvégzése után 1942-ben avatták hadnaggyá és Orosházára vezényelték szárny-parancsnok helyettesként, majd 1943. május 1-től a VIII. csendőrkerület huszti szárnyának ideiglenes szárnyparancsnok helyettese lett. 1943. augusztusában századosi rangra léptették fel és szárnyparancsnokká nevezték ki, Ági Zoltán őrnagy

osztályparancsnoksága alatt, akit 1943 közepén dr. Vad Imre őrnagy váltott fel. Hatáskörébe tartozott a német megszállást követően az 1944. áprilisában felállított huszti, izai és szekreencei gettó is (összesen kb. 4000 zsidóval), ahol a zsidó vezetők szerint mindenki iránti emberséges bánásmódjáról és az üldözöttek lehetőségeihez mért segítségéről volt ismert. A zsidótanács kérésének megfelelően a gettót kibővítette és ellátásukat javította. A zsidók elszállításában nem volt része, mivel az más személy hatáskörébe tartozott.

1944. október 17-én a 16. hadosztály parancsnokának parancsa szerint a szárny legénységével együtt Sárospatakra vonult vissza, majd Essztergomba, Dorogra, Szombathelyre, Magyaróvárra. Végül, 1945 áprilisába Ausztriába rendelték. Ott esett amerikai fogságba. A fogságban is szolgált a fogolytábor rendvédelmében. Ausztriában, 1944-ben kötött házasságot Főrévi Karolinával. Házasságából négy gyermek született, de csak három érte meg a felnőttkort (József, László és Márta).

A hadifogságból elsők között, 1945. szeptember 30-án tért haza szeretett hazájába, de azonnal letartóztatták és a Margit körúti börtönbe zárták, majd egy évi kényszermunkára ítélték a bugaci internálótáborban, habár a fennmaradt iratok szerint semmiféle vádat nem tudtak felhozni ellene. Az ÁVH dossziéja szerint a bűne "nyugatos csendőr" mibenléte volt. Csupán azért, mert csendőr volt, vagyonát és minden családi és személyes tárgyát is elkobozták és végzettségét élete végéig nem használhatta. Katonatiszi és jogi doktori diplomája ellenére csak segésmunkásként dolgozhatott. Még 1987-ban is megfigyelés alatt állott (szomszédja volt a megfigyelésével megbízva, aki halálos ágyán valotta meg ezt a tevékenységét. Kéthetenként kellett írásbeli jelentést tennie).

1999-ben hunyt el.

Felülvizsgálva
1958-ban
*Kisszék
1985*

TÁRGYKÖRBE SOROLTA
Jóváírás
1960 JUN 28

A Történelmi Hivatal
az 1951. évi XXV. § alapján
ez iratot átvette.

CSAK HATÓSÁGON BELÜLI FELHASZNÁLÁSRA.

SZ. FORRÁSBIZALMAS!
A MINISZTERI MEGSZÜNT
az 1995. évi XXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel:

Á. V. H.

H
1985 JUL 01

SZERV: _____
OSZTÁLY: *Kecskemét*

VIZSGÁLATI DOSSZIÉ

SZÁM: _____

VÁDLOTT: *Dr. Köke József*

VÁD TÁRGYA: *nyugatos esendőr*

(FELSOROLANDÓ TC. §.)

AZ ÜGY: *1* KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA: *1*

MEGNYITVA: 19 *54. XI. 16*

LEZÁRVA: 19 *54. XI. 16*

ARCHIV SZÁM: **V46283**

J e g y z ő k ö n y v.

Felv. Kecskemét, 1945. október hó 26. az osztály hivatalos helyiségében.

Először jelen vannak alulírottak és dr. Szóke József szül. Kecskemét, 1908. július 24.-én, fogl. csendőr szds. lakik: Budai u. 24.sz. alatt lakos a következőket adja elő:

1943. május elsején a kerületi parancsnokság parancsára helyeztek át Husztra, ahol mint szárnyparancsnok működtem egészen 1944. október 17.-ig. 1944. április 6.-án fellállították a gettót ahol kb. négyezer zsidó volt összegyűjtve. Ezen gettó felállítását után az őrsök katonai parancsnoka voltam.

Mint katonai parancsnok én adtam ki azokat az utasításokat, amiket a felsőbb parancsnokságtól kaptam és az őrsöknek kellett továbbítani. Továbbá a zsidótanács kérelmeit intéztem el, amennyiben ők a gettó bővítését és a jobb ellátást kérték. Ezen kérelmüket kivétel nélkül teljesítettem. Későbbiek folyamán ezért a zsidó tanács egyszer meg is jegyezte, hogy nagyon engedékeny vagyok. Ezen tanács tagjai: Mauskopf, a többi névre nem emlékszem, de ő is igazolni tudja. A zsidók elszállításával egyáltalán nem foglalkotam, mert az elszállításokat Császár István alezredes intézte, 1944. májusában. Én tovább is Huszton maradtam, mint szárnyparancsnok 1944. október 17.-ig, mikor a 16. hadosztály parancsnok parancsára visszavonultam a szárny legénységvel együtt Sárospatakra, ahonnan dr. Vad Imre osztályparancsnok parancsnoksága alatt Esztergomba mentünk. Majd később Dorogra vonultunk. Dorogról engem berendeltek Szombathelyre, innen Magyaróvárra, és végül innen Ausztriába rendáltak 1945. április 2.-án.

Ezen ügyben más mondanivalóm nincs.

A jegyzőkönyv előttem felolvastatott, annak tartalmát megértettem és helyességét aláírással igazolom.

K.m.f.t.

Simon Kornél

Simon Kornél pol.nyomozó.

Dr. Szóke József

6.

1931.-ben vonultam be a Kecskeméti 9. gyalogezredhez.
1932. augusztus 1.-én szereltem le, mint hdp.őrn. Két hadgyakorlat
után 1938.-ban a felvidéki bevonuláson mint zls. vettem részt.
Majd mint hdgy. résztvettem az Erdély és Ólvidéki bevonulásokon.
1941.-ben kérelmeztem a csendőrséghez való felvételemet. Ez azon-
ban csak 1942. júniusában történt meg, a csendőrtiszti tanfolyam
elvégzése után. Mint csendőrtiszt, első beosztási helyem Groshíza
volt, ahol szárnyparancsnok ~~helyettes~~ voltam, 1943. május 1.-ig.
Ekkor Husztra helyeztek át ideiglenes szárnyparancsnokhelyettesnek.
E beosztásomban 1943. augusztusában szízesosi kinevezéssel egyide-
jűleg szárnyparancsnokká léptettek alá. E beosztásomban (ai Zoltán
cső. alez. volt a parancsnokom. 1943. közepén őt leváltották és dr. Vad
Imre őrgy. lett az osztályparancsnok. Az alá tartozó csendőrség
hatáskörébe tartozott a Huszt-i, Iza-i, Szekrence-i gettó. E gettók lé-
letszáma 3-3000 ember volt. Tudomásom szerint a Huszt-i gettónak a /és Iza-
parancsnoka Szatmáry Károly cső. hdgy., Szekrencei gettónak pedig
Sarnai László cső. zls. volt. E beosztási helyemen 1944. október közepéig
maradtam, innen Esztergomba, majd Dorogra, később Szabathelyre
kerültem. 1945. április 2.-án léptem át a magyar határt, mint a II. cső.
zls. századaának parancsnoka, 14 csendőrrrel. Ausztriában Virendorf-ban
estem amerikai fogságba, május elején.

Műltbeli megatartásomról dr. Pelyvász János r.fog. Veres
Pálné u 24., és Szeles János Páva u 24.sz. tudnak felvilágosítást
adni.

A jegyzőkönyvet a legjobb tudomásom szerint tettem meg és
azt aláírással igazolom.

Kmft.

Strohegr

TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR

Szőke szis.-t 1943. évben Huszton ismertem meg. 1943.-tól 1944. őszéig tartózkodtam Huszton s ezidő alatt, mint közbecsülésnek örvendő embert ismertem meg. Fajra és vallásra való tekintet nélkül mindenkivel humanusan és rendesen bánt. Tudomásom szerint az üldözöttek szenvedéseit enyhíteni próbálta.

Tudomásom szerint semmiféle politikai pártnak tagja nem volt.

Mást előadni nem kívánok, a jegyzőkönyv helyességét aláírásommal hitelesítem.

Kmft.

Kálmán Mikszáth

TÖRTÉNELMI ÉS ALLAMBIZONTSÁGI SZOLGÁLTATÁSOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR

Magyar Államrendőrség Vidéki Főkapitánysága Politikai Rendészeti Osztályának

Komárom -i kirendeltsége.

4094. /1945. szám.

16

Jegyzőkönyv

Név (előző v. leánykori név is): dr. Szőke József 1908. július 24.

Anyja neve: Somodi Zsuzsanna Allampolgársága: magyar

Születési hely: Kecskemét Szül. év, hó, nap: 1908. július 24.

Családi állapota: nős Foglalkozása:

Elhagyott hazai lakóhelye: Huszt Budapest u. 24.

Visszatérni szándékozik: Kecskemét Budai u. 14.

Milyen okból hagyta el az ország területét? Parancsra, kötelezéssel.

Mikortól meddig, hol tartózkodott külföldön és ott mivel foglalkozott? 1945. ápr. 2.-án léptem át az ország határát Ligetfalunál. Linzben voltam először, onnan Kirdorfba mentem a kitelepült családok táborának voltam a parnoka máj. 16-ig. Ekkor Sattelba mentem, innen szeptember elején a welsi táborba, beosztás nélkül. 1945. szept. 30. án jöttem haza.

Volt-e tagja politikai pártnak, a Volksbundnak, a 138.000/1945. VI. B. M. rendeletben felsorolt egyesületeknek? Mikortól meddig? Milyen szerepet töltött ott be?

nem

Katonasági, illetve csendőrségi viszonyai? (Mettől meddig teljesített szolgálatot, milyen alakulatnál, hivatáson vagy tanfolyamon, utolsó rendfokozata?) 1941. jún. 27-én vezényeltek tanfolyamra, aztán 1942. júl. 1-én Orsházára kihelyeztek szárnyparnok helyettesnek 1943. máj. 1-én Huszt-ra szárnyparnoknak. Husztról 1944. október 23.-án a 16. hadi. parnoksága parancsára a Tisza vonalára vonultam a szárny legénységével gátor szolgálatra. Innen visszavonuláskor Dorogra, onnan Magyaróvárra s innen Németországba.

Teljesített-e fegyveres szolgálatot a nyilaskeresztes pártban, a német hadseregben, SS., SA.-alakulatnál, Gestapo-nál?

nem

Nevezze meg a hazatérők között azokat, akik tudomása szerint tagjai voltak a nyilaskeresztes pártnak vagy fasiszta, németbarát magatartást tanúsítottak, résztvettek kegyetlenkedésekben, kivégzésekben stb. (Név, hol található, magatartásának részletes leírása)

nem

ABR 3.13 V-46283

16